

Bernhard Nordh:

A hódtavi újtelepesek

(Nybyggarna vid Bäversjön)

Fordította: Bartha István és Hegyi Éva

Gondozta: Szász Enikő

Tizenötödik fejezet

Torkel a hegyháton siklott le olyan iramban, hogy csak úgy porzott körülötte a hó. Ügyesen tért ki a fák és a bokrok elé. Néhány kőhajításnyira ért Bäcklidenhez ott aztán a cserjésbe húzódott és figyelni kezdte az újtelepet. Füstölgött ugyan a kémény, de semmi más életjel nem látszott.

A lapp arca komor volt. Tudta, hogy Mord megsebesült és képtelen elhagyni a házat, s ez némi kárörömmel töltötte el.

„Ezen az őszön legalább nem eheti degeszre magát rabolt rénszarvas hússal a Véreb. A mi Urunk néha keményen lesújt a gonosztevőkre, megveri betegséggel, fájós lábbal. Ha a felső hatalmak úgy határozták, hogy Vérebet szenvedéssel büntetik, akkor bíz' nem tanácsos a szenvedését megrövidíteni. A szenvedés és a halál a gonosz büntetése. Az Úristent nem lehet törvény elé állítani. Neki nem kell bibliára tett kézzel esküdni, hogy az újtelepes haláláról semmit sem tud... Nem kell, mint a lappnak, ott állnia és azt mondania, hogy az újtelepes talán óvatlan volt a tűzzel, és a padlóra kihulló parázs gyújtotta fel a házat. Nem, az Úristent nem érheti el sem a pandúr, sem a végrehajtó, s az Istennek hosszú karja van, hogy lesújtson. Villámot küld, hogy felgyújtsa a házat, hogy agyonüsse az állatokat. Éhínséggel és betegséggel büntet, most pedig egy golyót úgy irányított, hogy megsebezze Véreb lábát... Megölni? Túlságosan könnyű büntetés volna Vérebnek a halál... Az üszök majd sorvasztja, rohasztja a lábát...”

Torkel bólogatott, mintha csak helyeselni akarta volna gondolatait, de tekintetét le nem vette a házról. Mimire lesett, s kitartóan várta a pillanatot.

„Tegnap Per Omma itt járt körülnézni és azt a hírt hozta, hogy az újtelepes lánya közvetlenül alkonyat előtt egyedül ment az istállóba. Most már hamarosan sötétedni kezd. Legjobb az istállón kívül elfogni, és kerülni minden késsel vagy löfegyverrel való összetűzést.”

A lapp hirtelen megmerevedett. Megmarkolta vasazott sítóbjait és a ház felé lopakodott.

Mimi lépett ki az istállóból, alig egy liternyi tejjel a sajtárjában. Arckifejezése tü-

nődő volt, s csak akkor vette észre a lappot, amikor az egyszeriben előtte termett. A lány összerezett, s lihegve kapkodott levegő után. Torkel vadul nézett rá.

- Elvetted Mária gyermek ezüstbrossát!

- Mimi vállat vont.

- Brosst? Nem láttam semmilyen brosst!

- Te vetted el! – ismételte a lapp fenyegetően. Most pedig add vissza!

A lány szeme megvillant, s egy hirtelen mozdulattal széttárta mellényét:

- Látsz rajtam valamilyen brosst?

Elsurrant volna mellette, de a lapp útját állta.

- Nekem ne beszélj, a bross nálad van! Láta valaki, a kendődbe tűzve.

- Kicsoda?

- Jól tudod, - itt aludt egy éjjel és magával vitte Mária gyermeket.

Mimi keze összeszorult dühében.

- Merre vannak? –bosszúvágy égett tekintetében.

Torkel arca mintha összehúzódott volna, s néhány pillanatig késett a válasszal.

- Nem tudom, - mondta végül közömbös arccal.

- De hisz láttátok őket!

- Igen, és Mária gyermeknél nem volt az ezüstbrossa. –Te vetted el!

Mimi szíve hevesen vert a dühtől, forróság öntötte el az arcát. Lassan már négy hónapja gyötrődött amiatt, hogy Helge eltaszította őt magától és féltestvérével eltűnt. Ha az ezüst bross alkalmat ad neki a bosszúállásra, kétségtelenül ennél többet is tudna áldozni.

- Kölcsön adtam, -mondta a lány váratlanul, hangjában annyi nyugalommal, hogy Torkelnek tágra nyíltak a szemei. - Ha megmondod, hol találom őket, elmegyek és elviszem a brosst.

- Te nem találsz meg őket. Mária gyermek talán már nem is él.

- Nem él?

A lapp türelmetlenül dörögött. Nem tudott semmit arról, hogy élnek-e vagy meghaltak. A távoli hegyek felé intett, mintha csak azt akarta volna jelezni, hogy egyetlen nap vagy éjszaka alatt sok minden történhet a vadonban.

Mimi hátravetette a fejét. –Akkor pedig megtartja a brosst! Ha a testvérenek szüksége van rá, jöjjön el érte ő maga.

- Te nem tarthatod meg, mondta mogorván a lapp. Szerencsétlenséget hoz a tolvaj fejére. Eredj be és hozd ki, de ne nyúlj a puskához és egy szót se szólj apádnak. Én itt várok rád. Ha nem jössz, egyik éjjel leég a házatok; ha pedig elmenekülsz Mária gyermek ezüstbrossával, elfogunk és kikötünk az erdőbe, a farkasoknak eledelül.

Torkel rácsapott a vállán átvett dobókötélre és a szemei fenyegetően csillogtak. Egy pillanatig rettegés szállta meg a lányt, majd vállat vont és lassan, vontatottan megindult a ház felé.

Mord az ágyban feküdt és nagyokat nyögött mikor a lánya belépett. Lába nap, mint nap rosszabb lett, a bőre különös, sárgás színt kapott. Szemei tüzesen izzottak.

- Eredj, szerezz pálinkát!

Mimi nem válaszolt. A bross keresésével volt elfoglalva, s az apja követelése olyan hang volt, amit olyan gyakran hallott, hogy már érzéketlen lett vele szemben. Kezében tartotta a brosst, -nehéz volt és szinte elszorult a szíve, amikor ránézett erre a szép ötvösmunkára. „Odaadja-e ennek a hitvány lappnak...? Nincs mit tenni! A lapp erősebb. Emberei vannak segítségül, kutyák, meg dobókötelek. - *Eledelül a farkasoknak...*” - hideglelősen megborzongott.

- Nem hallod, te ringyó, eredj, szerezz pálinkát!

Mord felült az ágyban, egyik kezével megragadta a puská csövét, s a puská agyát botként a padlóra támasztotta.

- Ugyan miből vegyek pálinkát?

- Add el a tehenet, -mit tátod a szádát? – Ha nem szerzel pálinkát, lelőlek, mint egy kutyát és felgyújtom a házat!

Mimi örületet vélt látni apja tekintetében, s úgy összerázkódott, hogy még a fogai is vacogtak. Néhány lépést hátrált és úgy bámult Mordra mintha valami gonosz szellemet látna. Hirtelen felsikoltott, hóna alá kapta a sapkát meg a báránybőrbundát és az ajtónak rontott.

- Megállj... megállj, te ringyó!

Mimi kirohant. Mord nagyot káromkodott. Az ablakból látta a lányát szaladni, s ekkor ráemelte a puskát: ablakserepek csörömpöltek midőn a lövés eldördült.

A lány majd összerogyott, amikor Torkelhez ért. Sötét szemei tágra nyíltak az ijedségtől, s alig jött ki szó a száján. A lapp félbeszakította.

- Nálad van a Mária gyermek ezüstbrossa?

Mimi szétnyitotta a kezét. Itt... itt van... elveheti! Izgalmában leejtette az ékszer, s lihegve hajolt érte és túrni kezdte a havat. A lapp komoran nézett rá, de hirtelen fel-emelte a tekintetét. A ház felől ordítás hallatszott.

Mord félmeztelenül állt a küszöbön, fenyegetések és átkozódások közepette dühödten rázta fegyverét. Torkel hirtelen az istálló mögött ledobta magát a földre. Néhány pillanattal később eldördült a lövés. Mimi zihálva feküdt a lapp mellett, kézfejevel letörülte arcáról a havat. Torkel szeme nyugtalanságot tükrözött.

- Eltalált?

A lány térdre állt, majd a ház felé nézett és talpra ugrott. A lapp rászólt Mimore, hogy maradjon, majd az istálló másik sarkához ugrott, ahol a síléceit hagyta. Mimi várt.

- El kell innen mennünk! –rebege a lány rekedten. – Apám újból tölt, s végül még utánunk jön.

Torkel egy pillantást vetett hátra. Mord ott állt, s puskáját töltötte, időnként nagyokat üvöltve, mint egy vadállat. Torkel kérlelhetetlen volt.

- A brosst! –mondta keményen. –Add ide a brosst!

A lány remegve nyújtotta előre a kezét. A lapp néhány pillanatig nézte, mintha csak arról akart volna meggyőződni, hogy vajon az igazít látja-e, aztán szétnyitva az ujjasát, mellényébe tűzte, majd Mimi felé bólintva, gyors mozdulattal felkötötte a sí-

léceit. A lány megmarkolta Torkel ujjasát.

- Vigyél magaddal! – kérte esdekelve. –Nem maradhatok itt.

Torkel mogorván nézett rá.

- Nem jöhetsz a lappok közé! –jelentette ki elutasítóan.

- Dehogynem! Segítek én nektek a rénszarvasokat őrizni, üldözöm a farkast, ha megtépi az állatokat. – Mennem kell... nem tudok itt maradni!

Félig zokogva fogta a lapp ujjasát, és nem akarta elengedni.

- Neked itt kell maradni, hogy legyen valaki az állatokkal.

Mimi felegyenesedett, szemei lángban égtek.

- Az állatok! –fakadt ki. – Tied lehet a tehen meg a kecske; levághatod! Az ott, aki lövöldözik, épp elég rénszarvasodat vadászta le orvul.

- Akadt volna a torkán, mondta mérgesen a lapp. – Én nem nyúlok egy újtelepes állataihoz.

- Hát leszúrom én, és holnap eljöhötünk a húsért.

A lapp csak a fejét rázta: - Nem jó dolog, ha egy újtelepes levágja az állatait. Mimi csak legyintett.

- Jó - nem jó! Talán jobb, ha éhen pusztulnak? A takarmány nem elég tavaszig, és ki viselné gondját ezeknek az állatoknak? Amaz odabent nem törődik az állatokkal. Azt mondja, hogy adjam el a tehenet és vegyek neki pálinkát.

A lapp nem válaszolt. Ha az újtelepes el akarja adni az állatait, hogy pálinkát vegyen, az ő dolga. Rászólt Mimire, hogy engedje el, mennie kell, mindjárt koromsötét lesz. A lány esdekelte: -Hát mégse mehet vele? – Pedig nem kímélné magát, hanem éjt nappá téve járná az erdőt, ha éppen úgy kellene.

Torkel elgondolkozott egy darabig. Arra gondolt, hogy Sári és Per Omma még nem házasodtak össze, majd Matti két fiára gondolt, akik már lányok után kezdtek járni, majd ismét az előtte álló ijedt lányra, aki sem a lappnak, sem az újtelepesnek nem jó. „Nem, nem jó, hogy ez a lány egy suba alatt feküdjék valamelyik, a rénszarvasok népéből való, férfivel.”

- Te nem lakhatsz a lappoknál, - jelentette ki határozottan. Ha nem tudsz itt maradni, eredj Bäversjöbe vagy Björkneszbe.

Mimi lemondóan sóhajtott, majd hirtelen megvillant a szeme és ellökte magától a lappot.

- Eredj! Eredj! - lihegte tajtékozva. A farkas tépje szét a rénszarvasaidat, s betegség gyötörjön egész életedben! Eredj, mielőtt beléd döfném a kést!

Torkel szinte kővé dermedt a lány vad kirohanásától, de semmit sem szólt, hanem villámsebessen eltűnt az erdőben. Újabb lövés dördült és Mimi nyögve rogyott össze az istálló falánál.

Ezen az éjszakán földig égett a bäcklideni újtelep.

Tizenhatodik fejezet

Torkel alig aludt egy pár órát, amikor a felesége felrázta. Kintről erős kutyaugatás hallatszott, s a férfi fújtatva ugrott talpra, és kirohant a kunyhóból. Per Omma felkötötte a siléceket, Matti meg a fiai pedig már eltűntek a fák és árnyékok között.

Rémült rénszarvasok száguldtak el a lapp mellett, de észre sem vette őket. Lélekszakadtan rohant a tábor széle felé. Szemei izzó paraszak voltak, röviden és ziháltnan lélegzett. A farkas... megint ez az átkozott farkas!

Egy tisztáson bukkant rá Torkel a véres színhelyre. Öt rénszarvas feküdt széttépvé, s körös-körül otromba farkas lábnyomok voltak láthatók. Torkel felüvöltött dühében. Valamit odakiáltott Mattinak, aki oldalról közeledett feléje, majd elhajította sapkáját és szélsebesen eltűnt az erdőben. Mialatt Matti fiaival, Sárival és a kutyák segítségével nekifogott összeterelni a megrémített csordát, Torkel kelet felé száguldtott a farkasok nyomába. Maga előtt Per Omma árnyékát látta.

Holdvilágos tiszta idő volt és a laza havon jól látszottak a farkas-nyomok. A két lappot a bosszúvágy hajtotta, s úgy rontottak előre, mint aki az eszét veszette. Erős, gyors lökésekkel siklottak lefelé, - a sziklák és a szél által kidöntött fák kikerülésénél, csak úgy porzott a hó körülöttük. Éles ágak csapkodták arcukat, a kisebb bokrokat ki sem kerülték, hanem szétterpesztett lábakkal suhantak át felettük, nem törődve azzal, hogy könnyen nyakukat törhetik. Egy kisebb mocsaras részhez érve, három árnyékot láttak a mocsár túlsópartján levő erdőhöz közeledni.

Csurgott róluk a veríték és valóságos gőzfelhő vette körül őket, amikor a mocsár túlsó oldalán felfelé kapaszkodtak a kaptatón. Per Omma lihegve megállt és ledobta magáról az ujjasát meg a sapkáját. Torkel hasonlóan cselekedett, s egy másodpercet nyert azzal, hogy a sapkájától már korábban megszabadult. Most felfelé hajtottak, ugyanabban az örült iramban. A következő lesiklásnál el kell ejteniük a farkast.

Virradni kezdett... Hideg, sápadt derengő fény hatolt be az erdő mélyébe. Délkeleten bíborvörösre változott az ég alja és egyszeriben napsugár villant meg a magas hegyesúcsokon.

A lappok alig vették észre a virradatot. Szüntelenül a nyomot követték, amelyet a vadon eme telhetetlen vérebei hagytak maguk után. Még több ruhadarabot vetettek le magukról, s félmeztelenül, lihegve másztak fel az újabb emelkedőkön. Néha láthatáron belül kapták a farkasokat, s ilyenkor a végsőkig megfeszítették erejüket, de képtelenek voltak jelentősen csökkenteni a távolságot. Hosszantartó emelkedők és az útjukat álló mocsarak akár egész napi üldözésre kényszeríthetik őket. Emelkedő pedig volt bőven. Épp egy nagyobb kaptató lábához értek, amely messze, az erdőhatáron túl, felvitt, egészen a kopár hegyekig.

Torkel eszeveszetten küszködött. Fekete hajtincsei homlokára tapadtak, szíve meg olyan hevesen vert, hogy szinte csoda, hogy a mellkasa szét nem repedt. Időnként káprázott a szeme és habzott a szája széle. Lassítania kellett, hogy levegőhöz jusson, és valami kétségbeesett düh torzította el az arcát. „A farkas... ez a sátánfajzat, mégis megúszná?” Ismét nekilendült, de kis idő múlva egy puskalövéstől megtorpant.

Omma elhagyta a nyomot és nyugatra fordult. Torkel ellenkező irányba hajtott – egyszeriben eltűnt minden fáradtság. Valaki rálőtt a farkasokra, megriasztotta azokat, s most várható, hogy ismét felbukkannak a hegyoldalon. A lapp feszülten figyelt. Hirtelen megállt és összehúzta magát.

A fák és bokrok között az egyik bestia törtetett előre, szorosan a nyomában pedig egy széleseben sző női alak. A vadállat most oldalt vetette magát, úgy hogy a nő majdnem egyensúlyát veszítette, amikor éles kanyart írva lefékezett. A farkas lelapult, hogy a következő pillanatban üldözőjére vesse magát. Vérmes szeme vadul izzott, pofája habzott. A bestiát ugrás közben súlyos ütés érte, s az állat üvöltve hempergett néhány métert, törött hátgerinccel.

Torkelnek nem is volt ideje beavatkozni. A viadal néhány másodperc alatt dőlt el és a felforduló farkas harminc méterre volt tőle. A vadállat üvöltése eltörpült a lappé mellett, amint az, a dühtől és bosszútól elvakultan, rárontott és agyba-főbe verte a vajúdó bestiát. Átkok áradata kísérte minden ütését és még akkor sem hagyta abba, amikor az állat már semmi életjelt nem adott.

Végre kiadhatta a mérgét. A lapp letörölte homlokáról a verítéket, s csak ekkor nézett a nőre, aki néhány lépésnyire állott, erősen fújtatva a kimerültségtől. Torkelnek úgy tűnt, mintha már látta volna, de nem bírta felismerni.

- Hát te ki vagy? – kérdezte lihegve.

- Anna, Björkneszből.

- Johan lánya? Persze, hisz' láttalak már. A teremtésit, de megnőttél. Igazi fehérnép lett belőled. Jól üződ a farkast. Apád lőtt?

- Nem, én lőttem.

- Nem talált?

- Dehogynem, ott feljebb fekszik egy bestia.

A lapp bambán meredt rá. Sok mindenről hallott már életében, maga is sokat tapasztalt, - de azt, hogy egy fehérnép, aki még egy évvel ezelőtt gyermekszámba ment, meglő egy farkast, s egy másiknak meg gerincét töri... ilyet biz' ő még nem hallott.

- A harmadik farkas? - dűnnyögte Torkel.

- Az amarra menekült!

A lány egyik irányba mutatott, ami világossá tette Torkel előtt, hogy Omma rossz irányba nyomoz. Utána kiáltott és rövid idő múlva veritéktől gőzölögve jött a bojtárlegény.

A lappok gyorsan megnyúzták a farkast, majd követték Annát, hogy a másodikról is lehúzzák a bőrt. Omma babonás félelemmel nézett a lányra, ami nem is volt nagy csoda, hisz' fajtája meglehetősen hajlamos a babonás hitre.

Mialatt a farkast nyúzták, Anna megkérdezte, hogy sokára jönnek-e a rénszarvasok Björknesz közelébe.

- Úgy hiszem nem sokára, - korán jött meg a tél.

- Hogy van az öreg lapp? - Beszélni szeretnék vele.

Torkel véres ujjával megtörölte az orrát, és csóválgatni kezdte a fejét: az öreg lapp még a tavaszi vándorlaskor meghalt.

- Mit akartál volna tőle?
- Csak azt szerettem volna megtudni, hogy kaphatok-e egy kis véres ételt, ha majd vágtok.
- Tőlem is kérhetsz, - lassan már én is öreg lapp leszek. Egy egész rénszarvast kapsz tőlem, amiért elejtetted a farkasokat.
Anna szeme felragyogott. - Egy egész rénszarvast! Hisz akkor sokáig elég lesz a



Miski Török Ágnes rézkarca

hús. Lassan, mintegy köszönetképpen megsimogatta puskája agyát.

A félig meztelenre vetkőzött lappok vacogni kezdtek a hidegtől, mire a második farkast is megnyúzták. Torkel megszorította Anna kezét. – Haza kell menniük, nehogy megbetegedjenek. Néhány nap múlva majd eljön a rénszarvassal, -talán egy hét múlva. Per Omma lábával a havat kotorta. „Veszedelmes dolog lehet kezét adni ennek a lánynak, ” -gondolta magában. „De hiszen van jó varázslat is” bátorította önmagát, s ezzel a tudattal nyújtotta előre a kezét, de hamar vissza is rántotta, mert egész testében borzongást érzett az érintésnél.

- Nem vizitek magatokkal a bőröket? –kérdezte Anna.

Torkel már menőfélben volt, de megfordult.

- Te lőtted a farkasokat, a bőrök is a tiedek. Majd add el és vegyél rajta lőport, meg egyebet, amire még szükséged van.

Aztán a fejével bölintott, s botjával egyet lendített magán. Per Omma már messze előtte járt.

*

Anna megjelenése a farkasbőrökkel nagy izgalmat váltott ki Björkneszben. Anyja úgy reszketett, mint egy nyárfalevél, ha arra gondolt, hogy lányát széttéphették volna a farkasok, Ingát pedig hol a hideg rázta, hol a forróság öntötte el. „Egy szép napon biztos történik valami szerencsétlenség.”

Nils és Johan nem voltak otthon. Kora reggel Bäcklidenbe mentek, hogy megmentsék a tehenet meg a kecskéket, késő éjjel ugyanis Mimi állított be Björkneszbe, félholtan, s elmesélte, hogy apja felgyújtotta a házat és bennégett. A bäcklideni lány félálomban volt még, amikor Anna belépett a farkasbőrökkel.

Miután Anna evett, puskáját az asztalra fektette, úgy, hogy az agynak az a fele legyen felül, ahol a farkasokat jelző rovátkák voltak. Elgondolkozva húzta el a száját: nincs már több hely farkas-rovátkának. „Miért szükséges, hogy az agyba véssé?” Elnézte a cső alatt hosszan húzódó faágyat, ahol akár száz vagy még ennél is több rovátka elfér, majd közvetlenül a markolat közelébe két rovátkát vésett be. Szárazra törölte a puskáját, s az ajtó melletti helyére akasztotta, majd hozzálátott a bőrök kifestéséhez.

Inga bejött és segített. Szeretett volna közelebbit megtudni a vadászatról. – Honnan tudhatta Anna, hogy tőlük nyugatra farkasok tanyáznak?

- Ezt én nem tudtam. Nem is gondoltam farkasra. Csak körülnéztem, hogy talállok-e megfelelő helyet, ahol hurkokat vethetnék a hófajdnak, ha majd a rénszarvasok elvonultak. Egyszer csak jött rohanva a farkas, engem észre sem vett, én meg csak lőttem. A többiek megfordultak és lefelé kezdtek futni. Nem is volt nehéz utolérni az egyiket és agyonütni. Aztán jöttek a lappok. Ők úzték hosszú úton a farkasokat, de mégis azt mondták, hogy a bőrök az enyémeek. Adjam el, mondták. - Magához tért már Mimi?

- Igen, már fent van. Átköltözhetne hozzád, hisz' nálad több hely van.

Anna elbiggyesztette az ajkát.

- Sokáig fog itt maradni?
- Nem hiszem. Valószínű lemegy a faluba, állataival együtt, még mielőtt a nagyobb hó megjön. – Hogy egy ilyen szerencsétlenséget tegyen az apja!
- Szerencsétlenséget? - motyogta Anna, -dehogy, neki meg kellett halnia!
Inga tágra nyitotta szemeit, keze, amelyben a vakaróvasat tartotta, remegett.
- Nem tudod, mit beszélsz! - fakadt ki Inga. Rosszabb vagy mint nagyapa, jóllehet ő öreg volt és nem tudta jól megérteni, amit a biblia mond.

A fiatal lány tekintete kemény és nyugodt volt. „Akik nem tartják be a törvényt, azoknak meg kell halniuk. Sokkal jobb sora lesz az embereknek, ha az összes gonosztevő elpusztul körülöttünk. Talán én sem lőhettem volna le a farkasokat, ha Mord életben van.”

Inga a fejét csóválta. Néhány pillanatig csendben ült, majd élesen nézett a lányra.

- Meghalni, mondd? –Mit szólsz, ha Helge is gonosztevő?

A célzás talált. Anna elvörösödött, keble megfeszült, szemét összehúzta, tekintete megacélosodott.

- Akkor neki is pusztulnia kell! –jelentette ki szigorúan.

Szürkület előtt megjött Johan és Nils Bäcklidenből. Tehenet és a három kecskét tereltek. A tehen nagy szán szénát vontatott. A leégett újtelepen maradt takarmánnyal együtt ez kitarthat karácsonyig. De Miminek mégis le kell vágnia, vagy el kell adnia a tehenet, mert nem elegendő a takarmány.

Mimi úgy döntött, hogy inkább eladja a tehenet, s ha valaki lemegy a faluba, majd szívesen hozzásegődik.

- Jelentsd be, hogy apád benne égett a házban, tanácsolta Johan.

- A pandúrnak?

- Igen. A paphoz is el kell menned, hogy kihúzza nevét a könyvekből. A füstös romok között találtunk valamit apád maradványaiból, azt egy ládába raktuk. Ott van az istállóban. Majd gondoskodunk róla, hogy Tavasz-ünnepén a templomkertbe kerüljön.

Mimi bólintott. Nem hitte, hogy apja neve megtalálható a pap könyveiben, de magában azt gondolta, hogy erről nem szükséges beszélnie. „És a pandúr? Vajon ő mit tehet? Ácsol majd egy új házat? Á, dehogy! És ki tudja, miket kérdez majd tőlem? A pandúr a törvény embere: nem egyszer hallotta az apját a törvényt káromolni. A törvény gonosz és rettenetes. Ezt az egyet már kisgyerekként megtanulta.

Amikor Johan megtudta, hogy Anna farkast lőtt, nyomban felment hozzá. Komor arckifejezése arról árulkodott, hogy a felesége megkérte, tiltsa meg a lányának, hogy puskával mászkáljon az erdőben. A farkasok bőrét Anna már a falra feszítette. Megnézte a bőroket, és tapasztalhatta, hogy a lány mindent szakértelemmel végzett.

- Anyád azt mondja, hogy ügyeljek máskor, ne mászkálj olyan messze az erdőben. Azt mondja, hogy te még nem vagy felnőtt, s nem lesz meg az éjszakai nyugalmunk, még a pap szeme elé se mernénk kerülni, ha valami bajod történne.

Anna szúrós tekintettel nézett az apjára. Szíve kalapált:

- És neked mi a véleményed?

- Azt mondom: hálások lehetünk mindenért, amit az erdőtől kapunk, nem ülhetünk a küszöbön arra várva, hogy a sült galamb a szánkba repüljön.

Anna sietve megölelte az apját.

- Nem veszed el a puskámat? -kérdezte izgatottan.

- Nem. Megtarthatod, és úgy bánj vele, ahogy apámtól tanultad. Vadászatsz farkasra, rozsomákra és rókára. De ígérd meg: -hogymagadban nem vadászol medvére, mert ha az első golyóval nem sikerül leterítened, már nem lesz időd újratölteni a puskát. Ha pedig már kivert a hidegveríték, akkor nem használ sem a kés, sem a dárda. – Ígérd meg, hogy nem lösz medvére, és majd megmagyarázom valahogy anyádnak, hogy ne féljen attól, hogy szégyenkezve kell a pap előtt megállnia és hallania, hogy gyermekünket az erdőbe küldtük, a vadállatoknak eledelül.

Anna megsimogatta az apja kezét, s ünnepélyesen megígérte, hogy nem vadászik medvére, és csakis akkor lő rá, ha az megtámadja.

Johan elégedett volt a lánya ígéretével, mert tudta, hogy lánya nem sokáig maradna Björkneszben, ha megtiltaná, hogy a puskájához nyúljon. Többen pusztulnak éhen, mint hurok és lőfegyver okozta balesetek miatt. „Az éhínség kegyetlenebb, mint a vadállat agyara.”

Torkel, öt nappal a farkasüzés után, érkezett Björkneszbe a beígért rénszarvassal. Segített Annának a vágásnál, jó tanácsokkal látta el, hogy mit hogyan készíthet el a legjobban. Láthatólag elégedetlen volt amiatt, hogy Mimi velük lakik.

- Meddig marad? – érdeklődött, amíg a lány vízért ment.

- Nem tudom. A faluba megy és eladja az állatait.

- Visszatér?

- Bíz' én nem tudom. Valahol csak laknia kell.

- Pedig nem jó, hogy itt ütötte fel a tanyáját.

Anna megkérdezte, hogy miért. A lapp bosszús morgásba fojtotta elégedetlenségét.

Torkelt meghatotta az újtelepes lány merészsége, a puskával meg a sílécclé tanúsított ügyessége. És a szarvas feldolgozásánál is ügyes kezű volt. Tekintete barátságos volt, amikor megszólalt.

- Ha lenne egy fiam, aki nem a saját fiam, hanem valamelyik újtelepről, akkor bizony megmutatnám neki, hogy itt található magának ügyes fehérmépet.

A lány gyors pillantást vetett a lappra. – Egy fiam, aki nem fiam... vajon hogy érti ezt?

- Úgy értem, ha a házába vinné, sosem lennének rossz napjai.

Anna semmit sem szólt, csupán enyhe pír borította el arcát. A lapp tovább folytatta, inkább csak magában beszélt: „Ismerek egy újtelepest, akinek szüksége lenne rád, de nem akarom azt mondani, hogy te menj el hozzá, az ember sohasem tudhatja mi a jó.”

A lány szíve hevesen dobogott. „Csak nem Helgére gondolt?” Arra várt, hogy a lapp további felvilágosítást ad. De az, csak ült mormogva, mintha távoli látomásai lettek volna.

- Merre lakik ez az újtelepes?
- Úgy hatórányira Bäversjö mögött. Egy patakoeskánál, melyet a telepes Näverbäckennek nevezett. Gondjaiba vette a Mária gyermeket, de az a szerencsétlen nem olyan, mint az emberek, folyton a mennyekbe vágyakozik.

Anna elmerengett.

- Két kecskéje van itt nálunk, amit még mindig nem vitt el, -mondta a lány halkán. Torkel megcsóválta a fejét.

- Bíz' az nem jó, hogyha az embernek két kecskéje van, és nem jön el értük.

- Talán nincs takarmánya -vélte Anna.

A lapp felvilágosította, hogy két boglya szénát látott Näverbäckenben.

Amikor észrevette, hogy a lány milyen buzgalommal hallgatja, hirtelen elhallgatott.

- Elég lesz a széna a kecskéknek?

Anna meleg hangjától Torkel meghatódott és nagyot nyelt.

- Elégnek elég, - de nem ajánlom, hogy elhozod.

- Egy szóval sem mondtam, hogy odamegyek! –fakadt ki a lány.

A lapp felfigyelt a lány sokatmondó arckifejezésére. Tekintete tovább siklott a lány kebléig, le egészen a csípőjéig.

- Nem mondtad, persze, hogy nem mondtad! –dünnyögte Torkel.

Mimi visszajött, s Torkel a sapkájáért nyúlt. „Beszédem van Johanal meg Nilssel és lassan ideje már mennem.”

Anna még sokáig nézett utána. Nem akart szólni. „Ha egy férfinek szüksége van segítségre, akkor szóljon. Egy lány sohasem kínálhatja fel magát.”

Mimi is figyelte amint Torkel eltűnik a messzeségben.

- A lapp jó szemmel néz téged, de vigyázz rá! – szólt Annához. - Könnyen tehet rosszat.

- Nem! A lapp nem gonosz, ha nem okoznak bajt neki.

- Így beszélsz te, aki még semmit sem tudsz. A lapp azt szeretné, hogy valamenynyien elpusztuljunk. Amikor apám lőtt, nem fordult meg, hogy lássa vajon eltalált-e engem. Ha eltalált volna, bíz' nem tudtam volna idejönni az éjjel, és most már nem élnék. Előtte arra kényszerített, hogy az ezüstbroszt odaadjam. Azzal fenyegetett, hogy felgyújtja a házat, kiköt az erdőbe, ahol felfalnak a vadak. És te még azt állítod, hogy a lapp nem gonosz!

Anna hümmögött. Szeretett volna mondani valamit a gonosztevőkről, de hallgatott, hogy megmaradjon a béke a házban.

Tizenhetedik fejezet

Az éhínség egyre inkább eluralkodott a hegyvidéken. A kunyhókban a nyár derekán már nem volt maréknyi liszt sem. Amíg a tehének legeltek, tejjel csillapították az éhségüket, de a nyár végén az asszonyok üres sajtárral tértek vissza az istállóból, nem volt takarmány, amit az állatok elé rakhattak volna. A lakók hallal és szózott füvel él-

tek. Amióta a nagy hideg beköszöntött és befagyott a tó, hal sem volt elegendő. Be kellett osztaniuk azt a keveset, amit a nyár folyamán halásztak és hordókban tároltak. A férfiak kora reggeltől késő estig járták az erdőt. A mókushús ilyenkor ingyenc falat, s bizony még a róka sem maradt lenyúzva az erdőben. A rókahúst meg lehet enni, akárcsak a farkasét, de ez is ritkán került terítékre. A létért való küzdelem, a hideg tavasz és gyenge nyár folyamán, éppoly kemény volt a farkasvermekben és rókalyukakban is, mint a hegyi telepek szürke kunyhóiban. Hegyipocok is alig akadt, a fiatal ragadozók számára is ritkán akadt nyúlpecsenye vagy madárhús.

Az éhhaláltól való félelmében, egyik-másik hegyvidéki férfi útra kelt. Üres hátizsákkal, szánkon vándoroltak a falvakba, hogy némi harapnivalóhoz jussanak, néhány az erdőben elejtett állat bőréért cserébe. De a férfiak, hetek elteltével, üres hátizsákkal tértek vissza asszonyaikhoz és gyermekeikhez. A rémhír igaznak bizonyult. Lisztet semmi kincsért sem kaptak. A falusiak az istállójukat fedő szalmát megőrölték és kenyeret sütöttek belőle. Számosan elpusztultak. November elején az újtelepes már tudta, hogy nem számíthat segítségre. A kétségbe esett anyák szomorúan figyelték gyermekeiket, azt latolgatták, hogy ki mennyi ideig birkózhat még a kegyetlen éhínséggel, amíg előbb-utóbb rendre a fenyőgallyal bélelt ládába kerülnek.

*

Isaksson is járt a faluban élelmiszerért. Bäversjöben sikerült távol tartaniuk az éhínséget, inkább, mint a többi újtelepeken. Gyermekek ott még sohasem halt éhen. Isaksson is mindig jó erőben érte meg a tavaszt, ami lehetővé tette, hogy hosszabb vadászportyákra menjen. „Csak a Jóisten tudja, hogy mi lesz velünk ezen a télen.” Isaksson kitartóan, keményen kaszált az idén is, de számolnia kellett azzal, hogy karácsony után már csak póttakarmányt adhat állatainak. Gabonáját, krumpliját ugyanolyan kíméletlenül irtotta a fagy, mint máshol a vidéken.

Lefelé menet látta a bäcklideni ház üszkös maradványait, ahol csupán csak egy fenyőgallyakkal letakart ládát talált. Később megtudta, hogy Mord a házban égett. Viktor pedig leköltözött a faluba.

- Egy asszonynál lakik, - mesélte Isaksson, - a férje elpatkolt, s úgy hiszem, Viktor megállja a helyét. Beszéltem a falubeliekkel, azt mondják, hogy olyan ügyes, mint egy ördög. Rosszat nem mondtak róla. A Björknesziek rokona az asszony. Jó szeme van, hogy Viktort választotta, a mi fiunk pedig megmentette a gyermekeivel együtt az éhhaláltól. Amikor elmondtam, hogy Mord bennégett a házban, a vállát vonogatta: 'Semmi közöm az egészhez!' – mondta, és azt is, hogy ott marad az asszonynál.

Isaksson felesége Mimi felől érdeklődött, de ő felvilágosítást nem tudott adni.

- Björkneszből elment, hogy eladja a tehenét, ennél többet nem tudok róla.

- Akkor mi lesz közöttük?

- Kik között?

- Hát Viktor és Mimi között.

- Azt hiszem, hogy Viktor ott marad. Ha megérik a tavaszt és vethetnek, akkor érdemes volt cserélnie. Annak ellenére, hogy az asszonnyal két gyermeket is vállal.

Issaksson felesége fél füllel hallgatta, amit a férje a rossz termésről mesélt. Viktorra gondolt. Sose tetszett az, hogy Bäcklidenbe ment. Amióta elment állandó rettegésben élt. Attól félt, hogy legidősebb fia ugyanolyan rablóvá válik, mint Mord. Rossz előjelekben nem volt hiány. Most végre megkönnyebbült, s úgy érezte, mintha egy nagy kő esett volna le a szívéről. Viktor megmutatta, hogy hús az ő húsából, s ereiben az ő vére folyik. Ezzel a tudattal szemben eltörpült a fenyegető szükség és éhínség veszélye. Bizony fáj a szíve, hogy nincs mit adni a gyermekeinek, de inkább a temetőbe cipeli koporsóikban, minthogy a törvény és az igazság ellen vétkezzenek. Ezer-szer inkább az éhínség és halál. Fontos, hogy az ember tiszta kezű legyen.

A feleség félbeszakította Isakssont, aki éppen arról beszélt, hogy a falubéliek folyamodványt írtak a királynak, melyben segítséget kértek.

- Kicsodák?

- Hát Viktor meg az asszony a gyermekekkel.

- Vajon összeházasodnak?

- Ha majd szükség lesz rá, bizonyosan elmennek a paphoz.

- Hány évesek a gyermekek?

Isaksson türelmetlenül fűjt. Értelmetlen dolog ilyen időkben a gyermekek életkora után érdeklődni. Ma még életben vannak, de ki tudja mi lesz egy hónap múlva? Hogy milyen idősek? Hát az egyik egy- a másik három éves, mindkettő lány.

Az asszony eltöprengett ezen, miközben Isaksson tovább folytatta a mondanivalóját.

-Nem látta valaki azt a férfit, aki Simon lányával itt volt és újtelep után érdeklődött?

- Nem! Valahol bizonyára elpusztult, ha csak el nem ment innen. Björkneszben meg Junselében érdeklődtem utánuk, de nem tudtak semmit sem róluk.

- Átnézhetnél egyszer hozzájuk, ha jársz a hegyekben.

Isaksson dörmögött. Más dolga is akadt, mintsem, hogy tíz kilométernyi utat tessen meg hiába. Ha ostobák elpusztulnak a vadonban, ez ellen nincs mit tenni. Ki-ki törődjön saját magával. Akik nem bírják nélkülük is tovább forog a Föld.

Az asszony megütközve nézett.

- Irgalmatlan vagy Isak, hallod-e!

A férfi halántékán kidagadt az ér, ingerülten a tűzbe köpött.

- Irgalmatlan! - húzta el a száját. - Akik puhák, azoknak semmi keresnivalójuk nincs itt. Ha nem lettem volna kemény, már te sem, s a gyermekek sem élnének. Talán azt hiszed, hogy fogatlan farkas élelmet szerezhet a kicsinyeinek? Soha, hiszen a keményfogú farkasok darabokra tépik!

- De hisz' mi nem vagyunk farkasok!

- De igen, azok vagyunk! –felelte Isaksson fanyarul. – Mi újtelepesek, farkasokként kell, hogy éljünk! Mindaddig, míg az inség a házunk körül acsarkodik. Egymásra kell vicсорítanunk, öklelésre készen kell állnunk. Máson segíteni annyit jelent, mint magunktól lopni. Mint levágni a saját kezünket! Amondó vagyok, adj hálát az Isten-

nek, hogy kemény vagyok! Ha olyan lágyszívű lettem volna, mint a délvidékiek, és mindenkit felkaroltam volna, aki segítségre szorult, akkor már rég megettek volna a nyüvek. Azt mondod, nem vagyunk farkasok? Dehogynem! Farkasok vagyunk: farkasföldön. Az ember csak addig haraphat, amíg erősek a fogai. Ha a fogai már kihulltak, akkor nem sok jóra számíthat. Adj csak nekem egy zsák lisztet, majd leszek én lágyszívű, és élelemmel sietek az éhezők kunyhóiba!

Az asszony mélyet sóhajtott, mintegy bocsánatkérően, megsimogatta a férje kezét.

- Igen, farkasok... semmi egyéb, csak farkasok, mindaddig, míg senkinek nem kell éhen halnia.

*

Berit és Manuel az újteleptől öt kilométernyire csapdákat állított. Arra gondoltak, ha semmit sem fognak, akkor mohát meg zuzmót szednek, nem térnek üres zsákkal haza. Isaksson messzire kalandozott az erdőben. Néha farkas- meg rókanyomra bukkant, de sohasem sikerült az állatokat puszkavégre kapni. Egyszer két napon át jávorszarvas nyomát követte, végül a farkasok által szétszaggatott szarvas véres nyomát talált a hóban.

Később egy rozsomák nyomát követte, amely az éjszaka folyamán alaposan megdézsmálta a hófajdoknak kitett hurkokat. A nyomok délnyugati irányba vitték. Reménykedett, hogy a tenyeres-talpas fajdgyilkos odúja valahol a közelben van. A nyom azonban tovább folytatódott, sziklák és szakadékok mellett, egyenesen be az erdőbe, amely az újtelep határain túl terült el. Isaksson bosszankodott. Jól tudta, hogy a bűzös fenevad a hegység leghozzáférhetlenebb helyén rejtőzködik. A november végi idő, a rövid nappalok miatt, nem volt alkalmas arra, hogy odújában keresse meg a rozsomákot. Márciusban és áprilisban, világosságban járhatja a hegyeket, s kifüstölheti a dögöt az odújából.

Kilátástalansága ellenére mégis követte a rozsomák nyomát. Isakssont egyre inkább emésztette, hogy Bävversjö rövidesen pusztasággá válik, ahol a medve zavartalanul dörzsölheti a hátát a ház falához. Közel van az a nap, és neki alig lesz annyi ereje, hogy megkerülje az istállót.

Sötétetni kezdett. Isaksson messzire járt otthonától. Éhes volt, és fáradt. Arra gondolt, tüzet rak, hogy felmelegedjék, és éhségét a hátizsákban hozott rókacsülökkel csillapítsa. Néhány száraz gallyat szedett össze, de aztán elhajtotta. Néhány kilométerre volt a lappok őszi-tavaszi szálláshelyétől. „Ha már ilyen közel jár”, gondolta magában - „megnézi mi újság a délvidéki telepes kunyhójában.” Ha üres is nyugodtabban pihenhet ott.

Isaksson sötétben ért Näverbäckenbe. A nyírfaligeten át látta, hogy a kunyhó kicsiny ablakból világosság szűrődött ki. „Hát ezek élnek!” - csodálkozott Isaksson. Gyengék lehetnek ők is, talán csak annyi erejük van, hogy naponta behordják a tűzfát, nem hagyják kialudni a tüzet. A kunyhó közelében, szürke eb támadt rá a sötétben. Kicsapódott a kunyhó ajtaja. Helge lövésre készen tartott puskával lépett ki rajta.

- Ki van ott?

- Isaksson! - lihegte az újtelepes. - Szólj rá erre a dögre!

Isakssonnak nagy megerőltetésébe került megvédeni magát a dühödt kutyával szemben, s még akkor sem érezte magát biztonságban, amikor Helge mellé lépett. Az állat morogva, támadásra készen körözött a férfiak körül.

- Mit keres itt ez a kutya a háznál? - Éhező emberek nem tartanak kutyát! A kutya húsa jobb ízű, mint a rókáé. – magyarázta Isaksson.

- Szükségem van házörzőre. Gudrun nem maradhat magára, amíg az erdőt járom. A lappoktól vettem.

- Mérges bestia!

- Meghiszem azt. Nem is jöhet senki észrevétlenül a kunyhóhoz, ha ő a közelben van. Az erdőben is hasznát veszem, amikor vadászni megyek. Épp ma ejtettünk el egy rozsomákot. Nemrég feszítettem ki a bőrét.

Isaksson nagyot nyelt, keserőséggel reszelte a torkát. „A fenébe, ez a kelekótya elejtette az ő rozsomákját!” Felfoghatatlan volt ez a számára.

Helge betessékelte a bäversjöi újtelepest a kunyhóba, miközben elzavarta az Issaksson mögött morgó kutyát, míg ajtót nyitott a vendégnek.

- A következő nyáron házat szeretnék építeni, -mondta Helge. - Valahogy kihúzzuk még a telet ebben a kunyhóban.

A meglepetéstől megnémult Isaksson, sem a vályogpadlót, sem az egyszerű fekhelyeket nem látta, csak Helge arcát nézte, amelyet erősen megvilágított a tűz lángja. Egy olyan arc volt ez, amelyet Isaksson nem remélt volna látni. „Furcsa dolgok történhettek itt az ínségföldjének szélén.” Az élelemhiánynak azonban még csak nyoma sem látszott. Helge olyan jó húsban volt, mint egy hegylakó a legjobban termő esztendőben. Isaksson a nőre is vetett egy-két pillantást. Annak is sokkal kerekesebb volt az arca, mint amikor Bäversjöben utoljára látta. – S milyen jól van öltözve...- tűnődött Isaksson.

- Ti látom, jól megvagytok, -dörmögte.

- Igen, - de a vadászat jobb is lehetne. Van egy néhány bőröm, meg egy zsák hófajdom, ebből ugyan nem remélhetek túl gazdag cserét. Gondoltam, hogy karácsony előtt átmennék Norvégiába, de csak jobb lesz, ha újév utánig várok. Bizonytalan az idő ahhoz, hogy Gudrun is velem jöhessen; egy egész hétig pedig nem hagyhatom egyedül.

Isaksson a zsák fajdra gondolt: „egy egész zsák... az legalább ötven darab! Jó esztendőben, amikor karácsony előtt ötszáz fajdot is lehet fogni, az ilyen semmiség, de most, amikor alig van élet a hegyekben, igazi kincs. Saját magának még csak egyetlenegy sincs eladásra. A hurok, meg a csapadék csak annyit adnak épp, amivel éhségüket valahogy tompíthatják. Sok napon át még csak fajdnyomot sem lehetett látni a havon, olyan idő volt.

Helge kiment, hogy valami kis harapnivalót hozzon a kunyhó melletti színből. Isaksson a gömbfából ácsolt priccseken ült, a durván összebárdolt asztalon pihentette kezeit. A tűzhelynek támasztott lapos kőablán a friss korom arra vallott, hogy nem-

rég süthettek kenyeret. „Léteznek még emberek ebben az országban, akiknek van lisztjük kenyérre?” tünődött Isaksson. „A kéregőrlelet egymagában nem lehet megsütni, még akkor sem, ha az ember egy rakás enyvet kever belé.”

Gudrun a tűzhöz közel ült, s épp egy rongyos nadrágot varrogatott. Amióta az idegen betette a lábát, alig emelte fel a fejét, most azonban nyugtalanodni kezdett. Egyenetlenül lélegzett, s tekintete Isaksson meg az ajtó között járt. Aztán felállt és meghajolt.

Isaksson hátán borzongás futott végig. Valamit mondani szeretett volna. „De mit is mondjon ennek a szerencsétlen esztelen teremtésnek.” Kínos helyzetében a falra nézett, a kifeszített feketés-barna rozsomákbőrre.

- Helge lőtte! –mondta a lány.

Az újtelepes meghökkent hangja lágyságától.

- Nagyon kedves az embered, mondta Isaksson.

A lány bólintott, s egy rövid ideig úgy tűnt Isakssonnak, mintha a tekintete tisztább volna.

- Igen. Angyal, nagyon jó, - a mennyországban sem lehet sokkal jobb: nem kell fáznom, nem éhezem, - és nincs büntetés.

Az újtelepes figyelmesen nézett rá, s azon tünődött, hogy talán kezd valamennyit visszanyerni a tudatából ez a lány. „Jó, hogy kissé különösen viseli magát, de beszéde egészen értelmes. Ha éhezni és fagyoskodni nem kell, valóban közel áll már a mennyországhoz. Hej, sok asszony nem mondhatja el ezt ezen a télen.” Az ő Beritje mintegy látomásként tűnt fel előtte, a rozsomákon keresztül, lánya vékony arccskája.

Helge egy jókora darab rénhússal, meg néhány cipóval jött be.

A kiéhezett újtelepes szeme tágra nyílt a csodálkozástól:

- Van szarvashúsod?

- Igen, - a lappoktól vettem egy szarvast.

Isaksson mereven bámult a férfire. „Ahhoz, hogy venni lehessen, pénzre van szükség, vagy valami más csereeszközre. Becsületes embernek ilyenkor gyér a pénze.” Isaksson azonban semmit sem szólt, csupán hümmögött, amikor Helge az asztalra tette a cipókat.

- Micsoda, - te nem is kevered? - hangja nyers, szinte vádló volt.

Helge azt válaszolta, hogy nemigen ért a kéregőrlethez, s ezért nem mer vele próbálkozni. Egyébként is, nem ért rá fakérget gyűjteni, majd egy másik esztendőben megpróbálja a kéreghántást, amikor a nedvkeringés a fákban megindult.

- Bíz' azt helyesen teszed! - lisztet sehol sem lehet kapni.

Isaksson elmesélte, hogy mi a helyzet odalent a falvakban. - Körös-körül az országban éhezik a nép, és senki sem tudja, hogy jövőre honnan lesz majd vetőmag, meg ültetni való burgonya.

Helge csüggedten hallgatta Isakssont, s közben üstbe rakta a húst. Amíg a hús főtt, kenyérrel meg rénsajttal kínálta a vendégét.

A bävversjöi újtelepes kényszeredetten látott hozzá az evéshez, bár erősen korgott a

gyomra. Eszébe jutott, hogy amikor a délvidéki náluk járt, bizony még egy falat étel sem tettek eléje.

Helge később Mord felől érdeklődött, hogy járt-e Bävörsjöben. Isaksson beszámolt a bäcklideni helyzetről. A hallottaktól megrettent Helge arckifejezése később felengedett. Amióta a hó lehullott, állandóan attól tartott, hogy Mord egyszer csak rajtaüt, s ez a gondolat lidércnyomásként nehezedett rá. Néha félelemtől megszállt szívvel, az izzadságtól szinte gőzölve rohant haza le a hegyről. Szinte biztos volt abban, hogy történt valami Näverbäckenben, amíg oda volt. Általában magával szokta vinni Gudrunt, de nem mindig volt lehetséges. A kutyát is Mord, meg az olyanok miatt szerzte, egyfajta óvintézkedés volt, ha netalán rossz szándékkal közelítene valaki a házhoz. Arra is gyanakodott, hogy esetleg Viktor dugja ide az orrát, ha erre vezet vadászútja. Most már hála Istennek tőle sem kell tartani.

Isaksson a nagy takarmányhiányról kezdett beszélni. Ha a tehének kihúzzák a telet mohán meg fagallyon, akkor jó, egyébként nagy gondok lesznek. Ha levágják őket, az meg éppen az újtelep végének közeledtét jelentené. Könnyen megesik, hogy ezen a télen be is következik. A fagy tönkre tette a vetést meg a burgonyát, s az éhség egyaránt gyötör állatot és embert.

- Van egy kis szénám, - mondta Helge halkán. - Elég jó fű nőtt az idén a patak mentén. Ha gondolod, hogy nem túl megerőltető neked a hosszú úton, elviheted.

Isaksson nagyot nyelt. „Széna... hogy lehet szénát elajándékozni? Hisz ez az ember bolondabb, mint az a nő, aki ott ül mellette. Avagy csak csúfot űz belőlem? Talán gúnyolódni akar az én nyomorúságomon, azzal, hogy szénáról kezd beszélni?”

- Úgy-e nem gondolod komolyan, amit mondtál? - kérdezte Isaksson fátyolos hangon.

- Dehogynem! Két boglya szénám van, s megkaphatod, ha tavasszal segítesz egy kis házikót építeni. Apránként egy-egy gerendát idecipelek az erdőről, úgyhogy az építőanyag addigra a helyszínen lesz. A szénát két kecske számára kaszáltam, amit Björkneszben ígértek volt, de nem értem rá elmenni értük, -most meg már késő.

A bävörsjöi újtelepes remegett az izgalomtól. Bár eszébe jutott, mégsem akarta Helge tudtára adni, hogy Björkneszben még mindig megvan a két kecske. Újtelepes életében először esett meg, hogy valaki segítséget kínált fel neki. Bizonytalanul köszönte Helge szívességét. Persze, hogy talál módot arra, hogy a szénát haza szállítsa, - ami pedig a házépítésnél való segédkezést illeti, abban sem lesz semmi hiány.

Helge azt javasolta, hogy Isaksson maradjon náluk éjszakára, s csak reggel induljon haza a széna egy részével. - Egy szánkót ácsoltam össze, jó széles talpakkal, - mondta Helge, - néhány napra kölcsön kaphatod.

- Köszönöm, köszönöm, - mondta Isaksson, - de én még ma este haza akarok jutni. Ha kölcsön adod a szánkót, akkor még takarmányt is viszek magammal.

Gudrun gőzölgő, meleg húst tett az asztalra. Isaksson alig evett belőle. - Nem, ő nem éhes! A hús mintha égette volna a torkát. Távolról sem volt jóllakva, amikor befejezte az evést, de nem félt attól, hogy éhezni fog hazafelé, hisz a hátizsákjában a rökacsülök még érintetlen volt.

Helge egy kis zacskó lisztet vett elő.

- Add ezt át Beritnek, hálából, amiért annakidején néhány ruhadarabot vehetem tőle Gudrunnak.

Isaksson arca kivörösödött, erősen küzdött a vágygal, hogy a zacskót a Helge szeme közé vágja, és itt hagyva szénát és mindent, hazamenjen. Ez a barátságos fogadtatás kemény korbácsütésként érte. De legyőzte vére hevességét.

- Tán még ezután is tehet Berit szívességet! -mormogta Isaksson inkább csak magának.

Egy félóra múlva már hazafelé tartott, jó adag szénát húzva maga után. Tekintete töprengő volt. „Megfoghatatlan, hogy milyen remekül tartja magát ez az idegen. Bizonyára van pénze, hisz egyébként nem kapott volna lisztet fent Norvégiában. A pénz azonban még nem minden; az nem épít kunyhót, nem kaszál, s nem sokra megy vele az ember, ha nehéz terút kell a hegyeken átcipelni. A rozsomák nyomon követésénél sem veszi az ember nagy hasznát a pénznek. Ez a délvidéki kétségkívül egy lágyszívű kántor, de kezei erősek, s úgy látszik, hogy a bőre is kökeménnyé válik, ha a szükség úgy kívánja. De hát ez mégiscsak ostoba dolog, hogy egy ilyen eszelős nővel állt össze. Ennek az eszelősnek meg jól megy dolga, míg sok más rátermett ügyes fehérszínű valósággal összeesik az éhezéstől.”

Támadt Isakssonnak egy más gondolata is, amely mélyen belefúrta magát az elméjébe, úgy hogy egész megborzongott a háta bele. „Ha ez az eszelős... ha ez többé nem lenne... akkor semmi akadályja annak, hogy Berit legyen Näverbäcken asszonya.”

Folytatása következő számunkban



Török Miski Ágnes rézkarca